

Sygn. akt IX Ka 493/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział IX Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Mirosław Wiśniewski (spr.)

Sędziowie: SO Rafał Sadowski

SO Aleksandra Nowicka

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Maćkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Marzenny Mikołajczak

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013 r.

sprawy **M. S.** oskarżonego z art. 222 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 9 lipca 2013 r., sygn. akt VIII K 387/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia oskarżonego od kosztów procesu za drugą instancję, wydatkami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa.

Sygn. akt IX Ka 493/13

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że w dniu 11 lutego 2013 r. w L., przy ul. (...), gmina L. podczas pełnienia obowiązków służbowych związanych z podjętą interwencją, naruszył nietykalność cielesną funkcjonariusza Policji – sierżanta sztabowego R. S. w ten sposób, iż odepchnął go oraz kilkakrotnie uderzył pięścią w twarz powodując u niego obrażenia w postaci rozcięcia wargi dolnej od strony wewnętrznej, zadrapań twarzy, zasinienia pod okiem prawym oraz urazu kciuka, a także stosował przemoc w sposób wyżej opisany i groził mu pozbawieniem życia w celu zmuszenia go do zaniechania prawnej czynności służbowej w postaci zatrzymania

- tj. o przestępstwo z art. 222 § 1 kk w zb. z art. 224 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu, sygn. akt VIII K 387/13, uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest za winnego popełnienia występku z art. 222 § 1 kk w zb. z art. 224 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to, w myśl art. 11 § 3 kk, na mocy art. 224 § 2 kk, wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na mocy art. 69 § 1 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk, warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata, oddając jednocześnie oskarżonego, na mocy art. 73 § 1 kk, w tym czasie pod dozór kuratora sądowego.

Na mocy art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 10 zł każda, zaliczając na jej poczet, na mocy art. 63 § 1 kk, okres zatrzymania od 11.02.2013 r. do 13.02.2013 roku

Na mocy art. 72 § 1 pkt 5 kk zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu.

Zwolnił oskarżoną od obowiązku uiszczenia opłaty i pozostałych kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżył **w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego oskarżyciel publiczny**, zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego, tj. 46 § 1 kk poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy oskarżyciel publiczny złożył wniosek o orzeczenie wobec oskarżonego obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz pokrzywdzonego.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenia wobec oskarżonego na podstawie art. 46 § 1 kk obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz pokrzywdzonego w kwocie 400 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela publicznego, jako bezzasadna w stopniu oczywistym, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Aprobując w całości - nie budzące również zastrzeżeń sądu odwoławczego - ustalenia faktyczne, przyjęte za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, skarżący wyrażał wątpliwości co do prawidłowości orzeczenia o karze. W ocenie sądu odwoławczego nietrafnie doszukiwał się on jednak w realiach sprawy obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art. 46 kk w tym, że sąd meriti nie nałożył na oskarżonego obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na rzecz pokrzywdzonego, mimo, że wystąpił o to prokurator.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska wyrażonego w apelacji, jakoby wniosek o orzeczenie takiego obowiązku w trybie art. 46 kk złożony przez prokuratora po zamknięciu przewodu sądowego w trakcie końcowych głosów stron można było uznać za złożony skutecznie w rozumieniu w/w przepisu. Z art. 49a kpk wynika wyraźnie, że wniosek taki, gdy nie wytoczono powództwa cywilnego, prokurator może złożyć tylko do zakończenia pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego na rozprawie głównej. W realiach przedmiotowej sprawy jako ostateczny termin na wystąpienie z wnioskiem potraktować należało moment zakończenia czynności zastępującej bezpośrednio przesłuchanie pokrzywdzonego na rozprawie i mu równoważnej, a mianowicie uznanie jego zeznań za ujawnione bez ich odczytywania w trybie art. 391 § 1 kpk. W doktrynie i orzecznictwie pojawił się wprawdzie pogląd, zgodnie z którym, w sytuacji, gdy nie dochodzi do bezpośredniego przesłuchania pokrzywdzonego na rozprawie, wniosek, o którym mowa w art. 46 kk, osoby działające za niego mogą złożyć również w głosach stron, bowiem o „pierwszym przesłuchaniu” w rozumieniu art. 49a kpk można mówić tylko wówczas, gdy pokrzywdzony faktycznie składa zeznania w trakcie rozprawy. W ocenie sądu odwoławczego, wówczas, gdy w sprawie występuje pokrzywdzony, jednakże z różnych powodów nie dochodzi do jego bezpośredniego przesłuchania na rozprawie głównej, jako czynności równoważne takiemu przesłuchaniu traktować należy inne przewidziane w przepisach procedury karnej sposoby wprowadzenia jego zeznań do procesu, do których należy odczytanie jego relacji z postępowania przygotowawczego, czy uznanie ich za ujawnione bez odczytania w trybie art. 391 § 1 kpk, art. 392 kpk lub art. 185a § 3 kpk. Zasadne skorzystanie z nich stanowi substytut przesłuchania.

Dopuszczenie możliwości występowania z wnioskiem, o którym mowa w art. 46 kk, po zamknięciu przewodu sądowego w trakcie głosów końcowych stron praktycznie uniemożliwiłoby oskarżonemu ustosunkowanie się do niego i podjęcie przeciwko niemu skutecznej obrony, gdyż w takiej sytuacji pozostawałaby mu w zasadzie możliwość zakwestionowania zasadności roszczeń pokrzywdzonego jedynie poprzez wyrażenie stanowiska w ramach mowy końcowej. Rozwiązanie takie pozostawałoby w sprzeczności z ratio legis normy, zawartej w art. 49a kpk. Zakreślenie nieprzekraczalnego terminu na złożenie wniosku ma bowiem ułatwić nie tylko możliwość dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych przez pokrzywdzonego w ramach procesu karnego bez potrzeby odrębnego procesu lub wytaczania powództwa adhezyjnego, ale także – realizację prawa oskarżonego do obrony poprzez zagwarantowanie "równowagi broni" między nim, a pokrzywdzonym. Zgłoszenie wniosku o naprawienie szkody jeszcze na etapie postępowania dowodowego, zwłaszcza

wobec obligatoryjnego charakteru środka z art. 46 § 1 kk w razie pojawienia się wniosku, pozwala bowiem oskarżonemu (lub jego obrońcy) na właściwe odniesienie się do niego, w tym zakwestionowanie istnienia szkody lub jej wysokości (np. przez powołanie dowodów w celu ustalenia wysokości szkody lub na przyczynienie się pokrzywdzonego do jej powstania).

Sąd dysponuje wprawdzie środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie naruszeniu zasady „równości broni” - ma bowiem możliwość wznowienia przewodu sądowego, gdy pod wpływem głosów stron dojdzie do przekonania, że niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowych, nowych dowodów. Jednakże z punktu widzenia ekonomii procesowej przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym zarówno oskarżony, jak i sąd mogą zostać zaskoczeni w ostatniej fazie procesu już po zakończeniu postępowania dowodowego wnioskiem, którego rozpatrzenie wymagać może dodatkowego przeprowadzenia pewnych dowodów po wznowieniu specjalnie w tym celu zamkniętego już przewodu sądowego, wydaje się nieracjonalne. Prowadzić może ono wszak do niepotrzebnej przewlekłości postępowania. Względy natury prakseologicznej przemawiają zatem za jego odrzuceniem.

Zważywszy na powyższe brak było podstaw do uwzględnienia apelacji.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też należało utrzymać go w mocy.

Sąd odwoławczy zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów procesu za drugą instancję, obciążając nimi, po myśli art. 636 § 1 kpk, Skarb Państwa.